

DE IMITATIONE CHRISTI

LIBRI QUATUOR

LIBER I

ADMONITIONES AD SPIRITUALEM VITAM UTILES

CAPUT I

DE IMITATIONE CHRISTI ET CONTEMPTU OMNIUM VANITATUM MUNDI

1. Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, dicit Dominus. Hæc sunt verba Christi, quibus admonemur, quatenus vitam eius et mores imitemur, si velimus veraciter illuminari et ab omni cæcitate cordis liberari. Summum igitur studium nostrum sit, in vita Iesu Christi meditari. 2. Doctrina Christi omnes doctrinas Sanctorum præcellit; et qui spiritum haberet, absconditum ibi manna inveniret. Sed contingit, quod multi ex frequenti auditu Evangelii parvum desiderium sentiunt, quia spiritum Christi non habent. Qui autem vult plene et sapide Christi verba intellegere, oportet, ut totam vitam suam illi studeat conformare. 3. Quid prodest tibi, alta de Trinitate disputare, si careas humilitate, unde displiceas Trinitati? Vere, alta verba non faciunt sanctum et iustum, sed virtuosa vita efficit Deo carum. Opto magis sentire compunctionem, quam scire eius definitionem. Si scires totam Bibliam exterius, et omnium philosophorum dicta: quid totum prodesset sine caritate Dei et gratia? Vanitas vanitatum, et omnia vanitas, præter amare Deum et illi soli servire. Ista est summa sapientia, per contemptum mundi tendere ad regna cælestia. 4.

Vanitas igitur est, divitias perituras quærere et in illis sperare. Vanitas quoque est, honores ambire, et in altum statum se extollere. Vanitas est, carnis desideria sequi, et illud desiderare, unde postmodum graviter oportet puniri. Vanitas est, longam vitam optare, et de bona vita parum curare. Vanitas est, præsentem vitam solum attendere, et quæ futura sunt, non prævidere. Vanitas est, diligere, quod cum omni celeritate transit, et illic non festinare, ubi sempiternum gaudium manet. 5. Memento illius frequenter proverbii: Quia non satiatur oculus visu, nec auris impletur auditu. Stude ergo cor tuum ab amore visibilium abstrahere et ad invisibilia te transferre. Nam sequentes suam sensualitatem maculant conscientiam et perdunt Dei gratiam.

CAPUT II. De humili sentire sui ipsius

1. Omnis homo naturaliter scire desiderat; sed scientia sine timore Dei quid importat? Melior est profecto humilis rusticus, qui Deo servit, quam superbus philosophus, qui se neglecto cursum cæli considerat. Qui bene se ipsum cognoscit, sibi ipsi vilescit, nec laudibus delectatur humanis. Si scirem omnia, quæ in mundo sunt, et non essem in caritate: quid me iuvaret coram Deo, qui me iudicaturus est ex facto? 2. Quiesce a nimio sciendi desiderio, quia magna ibi invenitur distractio et deceptio. Scientes libenter volunt videri et dici sapientes. Multa sunt, quæ scire parum vel nihil animæ prosunt. Et valde insipiens est, qui aliquibus intendit quam his, quæ saluti suæ deserviunt. Multa verba non satiant animam; sed bona vita refrigerat mentem, et pura conscientia magnam ad Deum præstat confidentiam. 3. Ouanto plus et melius scis, tanto gravius inde iudicaberis, nisi sanctius vixeris. Noli ergo extolli de ulla arte vel scientia,

sed potius time de data tibi notitia. Si tibi videtur, quod multa scis et satis bene intellegis: scito tamen, quia sunt multo plura, quæ nescis. Noli altum sapere, sed ignorantiam tuam magis fatere. Quid te vis alicui præferre, cum plures doctiores te inveniantur, et magis in lege periti? Si vis utiliter aliquid scire et discere: ama nesciri et pro nihilo reputari. 4. Hæc est altissima et utilissima lectio: sui ipsius vera cognitio et despectio. De se ipso nihil tenere, et de aliis semper bene et alte sentire, magna sapientia est et perfectio. Si videres alium aperte peccare, vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem æstimare; quia nescis, quam diu possis in bono stare. Omnes fragiles sumus, sed tu neminem fragiliorem te ipso tenebis. CAPUT III. De doctrina veritatis

1. Felix, quem veritas per se docet, non per figuras et voces transeuntes, sed sicuti se habet. Nostra opinio et noster sensus sæpe nos fallit et modicum videt. Quid prodest magna cavillatio de occultis et obscuris rebus, de quibus nec arguemur in iudicio, quia ignoravimus? Grandis insipientia, quod neglectis utilibus et necessariis ultro intendimus curiosis et damnosis. Oculos habentes non videmus. 2. Et quid curæ nobis de generibus et speciebus? Cui æternum Verbum loquitur, a multis opinionibus expeditur. Ex uno verbo omnia, et unum loquuntur omnia: et hoc est principium, quod et loquitur nobis. Nemo sine illo intellegit aut recte iudicat. Cui omnia unum sunt, et omnia ad unum trahit, et omnia in uno videt, potest stabilis corde esse et in Deo pacificus permanere. O veritas Deus, fac me unum tecum in caritate perpetua. Tædet me sæpe, multa legere et audire: in te est totum, quod volo et desidero. Taceant omnes doctores, sileant universæ creaturæ in conspectu tuo: tu mihi loquere

solus. 3. Quanto aliquis magis sibi unitus et interius simplificatus fuerit, tanto plura et altiora sine labore intellegit, quia desuper lumen intellegentiæ accipit. Purus, simplex et stabilis spiritus in multis operibus non dissipatur, quia omnia ad Dei honorem operatur, et in se otiosus ab omni propria exquisitione esse nititur. Quis te magis impedit et molestat quam tua immortificata affectio cordis? Bonus et devotus homo opera sua prius intus disponit, quæ foris agere debet. Nec illa trahunt eum ad desideria vitiosæ inclinationis, sed ipse inflectit ea ad arbitrium rectæ rationis. Quis habet fortius certamen, quam qui nititur vincere se ipsum? Et hoc deberet esse negotium nostrum: vincere videlicet se ipsum, et cotidie se ipso fortiolem fieri atque in melius aliquid proficere. 4. Omnis perfectio in hac vita quandam imperfectionem sibi habet annexam; et omnis speculatio nostra quadam caligine non caret. Humilis tui cognitio certior via est ad Deum, quam profunda scientiæ inquisitio. Non est culpanda scientia aut quælibet simplex rei notitia, quæ bona est in se considerata et a Deo ordinata; sed præferenda est semper bona conscientia et virtuosa vita. Quia vero plures magis student scire, quam bene vivere: ideo sæpe errant et pæne nullum vel modicum fructum ferunt. 5. O si tantam adhiberent diligentiam ad exstirpanda vitia et virtutes inserendas, sicuti ad movendas quæstiones, non fierent tanta mala et scandala in populo, nec tanta dissolutio in cœnobiis. Certe adveniente die iudicii non quæretur a nobis, quid legimus, sed quid fecimus; nec quam bene diximus, sed quam religiose viximus. Dic mihi: Ubi sunt modo omnes illi domini et magistri, quos bene novisti, dum adhuc viverent, et studiis florerent? Iam eorum præbendas alii possident; et nescio, utrum de iis recogitant. In vita sua ali-

quid esse videbantur, et modo de illis tacetur. 6. O quam cito transit gloria mundi! Utinam vita eorum scientiæ ipsorum concordasset! Tunc bene studuissent et legissent. Quam multi pereunt per vanam scientiam in sæculo, qui parum curant de Dei servitio! Et quia magis eligunt magni esse quam humiles, ideo evanescunt in cogitationibus suis. Vere magnus est, qui magnam habet caritatem. Vere magnus est: qui in se parvus est et pro nihilo omne culmen honoris ducit. Vere prudens est, qui omnia terrena arbitratur ut stercora, ut Christum lucrifaciat. Et vere bene doctus est, qui Dei voluntatem facit, et suam voluntatem relinquit.

CAPUT IV. De providentia in agendis

1. Non est credendum omni verbo nec instinctui; sed caute et longanimiter res est secundum Deum ponderanda. Pro dolor, sæpe malum facilius quam bonum de alio creditur et dicitur, ita infirmi sumus. Sed perfecti viri non facile credunt omni enarranti, quia sciunt infirmitatem humanam ad malum proclivam et in verbis satis labilem. 2. Magna sapientia, non esse præcipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis stare sensibus. Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum verbis credere, nec audita vel credita mox ad aliorum aures effundere. Cum sapiente et conscientioso viro consilium habe; et quære potius a meliore instrui, quam tuas adinventiones sequi. Bona vita facit hominem sapientem secundum Deum et expertum in multis. Quanto quis in se humilior fuerit et Deo subiectior, tanto in omnibus erit sapientior et pacatior.

CAPUT V. De lectione Sanctarum Scripturarum

1. Veritas est in Scripturis Sanctis quærenda, non eloquentia. Omnis Scriptura Sacra eo spiritu debet legi, quo facta est. Quærere po-

tius debemus utilitatem in Scripturis, quam subtilitatem sermonis. Ita libenter devotos et simplices libros legere debemus, sicut altos et profundos. Non te offendat auctoritas scribentis, utrum parvæ vel magnæ litteraturæ fuerit; sed amor puræ veritatis te trahat ad legendum. Non quæras, quis hoc dixerit; sed quid dicatur, attende.

2. Homines transeunt, sed veritas Domini manet in æternum. Sine personarum acceptione, variis modis loquitur nobis Deus. Curiositas nostra sæpe nos impedit in lectione Scripturarum, cum volumus intellegere et discutere, ubi simpliciter esset transeundum. Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter et fideliter; nec umquam velis habere nomen scientiæ. Interroga libenter et audi tacens verba sanctorum; nec displiceant tibi parabolæ seniorum: sine causa enim non proferuntur.

CAPUT VI. De inordinatis affectionibus

1. Quandocumque homo aliquid inordinate appetit, statim in se inquietus fit. Superbus et avarus numquam quiescunt; pauper et humilis spiritu in multitudine pacis conversantur. Homo qui necdum perfecte in se mortuus est, cito temptatur et vincitur in parvis et vilibus rebus. Infirmus in spiritu et quodammodo adhuc carnalis et ad sensibilia inclinatus difficulter se potest a terrenis desideriis ex toto abstrahere. Et ideo sæpe habet tristitiam, cum se subtrahit; leviter etiam indignatur, si quis ei resistit. 2. Si autem persecutus fuerit, quod concupiscit, statim ex reatu conscientiae gravatur: quia secutus est passionem suam, quæ nihil iuvat ad pacem, quam quæsit. Resistendo igitur passionibus invenitur pax vera cordis, non autem eis serviendo. Non est ergo pax in corde hominis carnalis, non in homine exterioribus dedito, sed in fervido et spirituali.

CAPUT VII. De vana spe et elatione fugienda

1. Vanus est, qui spem suam ponit in hominibus aut in creaturis. Non te pudeat aliis servire amore Iesu Christi, et pauperem in hoc sæculo videri. Non stes super te ipsum, sed in Deo spem tuam constitue. Fac quod in te est, et Deus aderit bonæ voluntati tuæ. Non confidas in tua scientia vel astutia cuiuscumque viventis, sed magis in Dei gratia, qui adiuvat humiles, et de se præsumentes humiliat. 2. Ne glorieris in divitiis, si adsunt, nec in amicis, quia potentes sunt, sed in Deo, qui omnia præstat et se ipsum super omnia dare desiderat. Non te extollas de magnitudine vel pulchritudine corporis, quæ modica infirmitate corrumpitur et defœdatur. Non placeas tibi ipsi de habilitate aut ingenio tuo, ne displiceas Deo, cuius est totum quicquid boni naturaliter habueris. 3. Non te reputes aliis meliorem, ne forte coram Deo deterior habearis, qui scit, quid est in homine. Non superbias operibus bonis, quia aliter sunt iudicia Dei quam hominum, cui sæpe displicet, quod hominibus placet. Si aliquid boni habueris, crede de aliis meliora, ut humilitatem conserves. Non nocet, si omnibus te supponas; nocet autem plurimum, si vel uni te præponas. Iugis pax cum humili; in corde autem superbi zelus et indignatio frequens.